

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри спорту і спортивних ігор

Микола ПРОЗАР

підпис

27 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ДЮСШ В ГРУПАХ БАЗОВОЇ ТА
СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ

підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою Тренер з видів спорту

спеціальності 017 Фізична культура і спорт

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

мова навчання українська

2025-2026 навчальний рік

Розробники програми: Микола ПРОЗАР, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри спорту і спортивних ігор, доцент, завідувач кафедри спорту і спортивних ігор;
Михайло ГУСКА, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри спорту і спортивних ігор, доцент, заслужений тренер України з боротьби на поясах, суддя національної категорії з боротьби на поясах Алиш;
Василь МАЗУР викладач кафедри спорту і спортивних ігор, суддя міжнародної категорії з Айкідо;
Оксана КОБЕРНИК – заступник директора ДЮСШ № 2, м. Кам'янець-Подільський, тренер-викладач з боротьби дзюдо, майстер спорту України.
Людмила БАБЧИНСЬКА – заступник директора ДЮСШ № 1, м. Кам'янець-Подільський, тренер-викладач з гандболу, кандидат в майстри спорту України.

Ухвалено на засіданні кафедри спорту і спортивних ігор

Протокол № 13 від 27 серпня 2025 року

Схвалено радою з науково-методичної роботи та забезпечення якості вищої освіти факультету фізичної культури

Голова РЗН-МРтаЗЯВО

підпис

Микола ПРОЗАР

Протокол № 8 від 27 серпня 2025 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

підпис

Микола ПРОЗАР

ВСТУП

Пріоритетними завданнями національної системи вищої освіти є: забезпечення умов для опанування системою знань та підготовка молоді до подальшої практичної професійної діяльності, випуск конкурентоспроможних на ринку праці фахівців. Це передбачає виховання у студентів під час навчання у закладі вищої освіти незалежних від викладача практичних навичок пошуку необхідної інформації, формування високої відповідальності студента за результати своєї навчальної, наукової та творчої діяльності. Фахівець з фізичної культури і спорту має бути здатним засвоювати і реалізовувати досягнення світової цивілізації у своїй професійній діяльності, оволодіти сучасною методологією обґрунтування рішень і вибору стратегії діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей, особистісних, суспільних, державних та виробничих інтересів, а також уміти пристосуватись до ринкових відносин на рівні участі в роботі організацій різних форм власності.

Виробнича практика – необхідний етап у підготовці майбутніх фахівців у сфері фізичної культури і спорту. Вона проходить в умовах максимально наближених до справжніх умов майбутньої професійної діяльності. Практика спрямована на закріплення знань теоретичного курсу з освітніх компонентів професійної підготовки та на практичне пізнання закономірностей і принципів професійної діяльності. Практична діяльність спонукає здобувачів вищої освіти шукати питання щодо змісту, методів і форм професійної діяльності в сфері фізичної культури і спорту, а саме виконання обов'язків тренера в дитячій юнацькій спортивній школі.

Практика студентів факультету фізичної культури проводиться на основі Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МО України від 08.04.1993 р. за № 93, листів Міністерства освіти і науки України від 05.12.2003 р. за №14/18.2-2097 «Про фахову (переддипломну) практику студентів вищих педагогічних закладів за місцем майбутнього працевлаштування» та від 07.02.2009 р. за №1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», Закону України «Про вищу освіту», державного стандарту вищої освіти зазначеної спеціальності, освітньо-професійної програми, навчальних планів, Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

МЕТА, МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАВДАННЯ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ДЮСШ В ГРУПАХ БАЗОВОЇ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ

Мета практики полягає у формуванні інтегральної, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, програмних результатів навчання, реалізації системи здобутих теоретичних знань, практичних умінь та навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків тренера в дитячій юнацькій спортивній школи у групах базової та спеціалізованої підготовки.

Методи навчання.

Словесні, наочні та практичні методи фізичного виховання та спортивної підготовки (розповідь, діалогічний метод, бесіда; програмовий метод, презентація, демонстрація; методи навчання рухових дій загалом та по частинах, змагальний та ігровий методи, метод суворо регламентованої вправи, метод стандартно-повторної вправи, метод перемінної вправи, комбіновані методи, метод моделювання, рольовий метод), вирішення проблемних завдань; інтерактивні методи, технології дистанційного навчання; технології організації та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів.

Завдання практики:

- ознайомити здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі змістом роботи позашкільних навчальних закладів спортивного спрямування, зокрема груп базової та спеціалізованої підготовки;
- розширення цілісного уявлення про зміст і характер тренерської діяльності (організаційна, вихована, навчально-спортивна, науково-дослідна, адміністративно-господарська, суддівська та представницька);
- розвиток стійких навичок з організації, планування та проведення навчально-тренувального процесу, а також контролю за його ефективністю;
- навчання студентів інноваційним формам та методам організації, планування професійної діяльності тренера.
- навчання здобувачів вищої освіти приймати ефективні рішення проблем, які виникають в ході практичної діяльності.

Керівництво практикою: кафедра спорту і спортивних ігор, кафедра теорії і методики фізичного виховання та кафедра легкої атлетики з методикою викладання,

Послідовність видів робіт під час проходження виробничої практики в ДЮСШ в групах базової та спеціалізованої підготовки:

1-2-й тиждень

1. Взяти участь у настановній конференції закладу вищої освіти.
2. Ознайомитися зі структурою, змістом та методами роботи спортивної організації – об'єкта практики.

3. Ознайомитися з роботою спортивної секції об'єкта практики та напрямками діяльності тренера.
4. Ознайомитися з контингентом навчально-тренувальних груп базової та спеціалізованої підготовки.
5. Переглянути не менше трьох-чотирьох навчально-тренувальних занять.
6. Ознайомитися з програмою для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ для груп базової та спеціалізованої підготовки.
7. Взяти участь у проведенні навчально-тренувальних занять як асистент тренера.
8. Ознайомитися з методичною і науково-дослідною роботою тренера на об'єкті практики.
9. Ознайомитися з організацією і проведенням спортивних змагань.
10. Ознайомитися з особливостями проведення занять з групами різного віку і статі.
11. Ознайомитися зі змістом роботи тренерської ради і суддівської колегії спортивної організації – об'єкта практики.
12. Приступити до самостійного проведення навчально-тренувальних занять з учнями груп базової та спеціалізованої підготовки в ролі тренера-методиста.
13. Розпочати проведення науково-дослідної роботи в навчально-тренувальній групі.
14. Взяти участь у підготовці та проведенні спортивного вечора чи показових виступів.
15. Ознайомитися з порядком придбання, видачі та списання спортивного одягу, інвентарю та обладнання.

3-4-й тиждень

1. Ознайомитися з діяльністю тренера по підготовці і проведенню семінарів з підготовки громадських інструкторів, суддів з виду спорту.
2. Ознайомитися з методиками проведення педагогічного контролю тренувального процесу в групах базової та спеціалізованої підготовки.
3. Провести необхідні дослідження (тестування) в групі для визначення рівня підготовленості учнів, можливо, за темою узгодженою з керівником практики.
4. Провести аналіз щоденників тренування учнів і порівняти їх дані з модельними показниками обсягів тренувального процесу аналогічного контингенту.
5. Засвоїти обов'язки і права представника команди на змаганнях, тренера команди, суддівського персоналу відповідно до правил змагань з обраного виду спорту.
6. Засвоїти особливості організації і проведення тренувального процесу з дітьми, підлітками та юнаками.
7. Засвоїти методику оформлення основної документації спортивних змагань з виду спорту, а саме: заявки, картки спортсмена, протоколу змагань, звіту про проведення змагань.

8. Засвоїти методику складання документації планування і обліку навчально-тренувального процесу в ДЮСШ, СДЮСШ, ШВСМ, Центрах олімпійської підготовки.

9. Допомогати тренеру в прийомі контрольних нормативів у учнів навчально-тренувальних груп базової та спеціалізованої підготовки.

10. Вдосконалювати знання з методики навчання та тренування дітей, підлітків, юнаків і дівчат на об'єкті практики.

5-6-й тижні

1. Ознайомитися з документацією, технологією підготовки та проведенням навчально-тренувальних зборів.

2. Взяти участь в оформленні стендів, фотостендів, плакатів про події практики.

3. Ознайомитися з документацією щодо оформлення спортивних розрядів і звань.

4. Провести тестування (разом з лікарем) щодо визначення рівня функціональної підготовленості учнів груп базової та спеціалізованої підготовки.

5. Продовжити проведення науково-дослідної роботи у групі.

6. Ознайомитися з нормативними показниками забезпечення харчуванням на зборах, добових у відрядженнях, вартості проїзду та порядком оформлення відповідної документації та звітів.

7. Ознайомитися з порядком оформлення угод на оренду спортивної бази для проведення навчально-тренувальних зборів чи спортивних змагань.

8. Ознайомитися з методикою складання регламентуючої документації щодо підготовки та проведення спортивних змагань з виду спорту.

9. Провести контрольне навчально-тренувальне заняття.

10. Зробити аналіз контрольного заняття, проведеного членом бригади.

11. Закінчити оформлення звітної документації з практики.

12. Взяти участь у спортивному вечорі для дітей та їх батьків, підготовленому студентами-практикантами. Підготуватись до виступу на підсумковій конференції з практики.

БАЗИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ДЮСШ В ГРУПАХ БАЗОВОЇ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ

Практика студентів факультету фізичної культури проводиться на таких базах: позашкільних навчальних закладах (дитячі юнацькі спортивні школи (далі – ДЮСШ), спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, їх філії, спортивні клуби тощо.

Здобувачі вищої освіти денної форми навчання направляються для проходження практики у дитячу юнацьку спортивну школу № 1 та дитячу юнацьку спортивну школу № 2 м. Кам'янець-Подільський і розподіляються відповідно за видами спорту, якими займаються.

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання проходять практику у ДЮСШ міста, Хмельницької області та України відповідно до укладеного договору незалежно від їх організаційно-правових форм власності, при умові їх належного кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (факультет фізичної культури) щорічно укладає угоди із базами практик про проходження практики здобувачами вищої освіти.

Бази практик мають відповідати таким вимогам:

- наявність структур, що відповідають професійній діяльності за спеціальністю;
- надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за наявності відповідних вакансій);
- можливість працевлаштування випускників Університету.

У разі підготовки фахівців за цільовими договорами базами практики здобувачів вищої освіти є організації, установи. Для яких здійснюється така підготовка. Якщо в договорі на підготовку фахівця обумовлено місце проведення практики, окремі договори не укладають.

Здобувачі вищої освіти факультету фізичної культури можуть самостійно обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання лише при умові погодження всіх питань з керівництвом факультету й університету та керівництвом бази практики.

Тривалість дії договорів узгоджують договірні сторони. Вона може бути визначена на період конкретного виду практики або на термін до п'яти років. Укладання договорів з базами практик завершують за 10 календарних днів до початку практики.

ПЕРЕЛІК ВИЗНАЧЕНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Відповідно до освітньо-професійної програми «Тренер з видів спорту» ОС «бакалавр», проходження виробничої практики в ДЮСШ в групах базової та спеціалізованої підготовки здобувачами вищої освіти зумовлює набуття наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності.

- ЗК 04 Здатність працювати в команді.

Знаходять спільну мову з колективом бази практики, з учнями та іншими особами, які тим чи іншим чином мають безпосередній зв'язок з тренерською діяльністю. Під час організації спортивно-масових заходів, змагань проявляють ініціативність, відповідальність, уміння вчитися у старших колег. Використовують досвід провідних тренерів для налагодження тісного взаємозв'язку з дітьми, підлітками. Виробляють уміння створювати командний дух у закріплених групах.

- ЗК 12 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Студенти-практиканти під час проходження виробничої практики в дитячій юнацькій спортивній школі в групах базової та спеціалізованої підготовки застосовують набуті під час вивчення навчальних дисциплін знання, опановані вміння та навички, які розвивають їх професійні якості та спрямовують на правильну організацію та проведення усіх видів роботи, що заплановані для досягнення цілей вищезазначених практик.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності.

- СК 02 Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях;

Упродовж виробничої практики студенти усі знання й уміння застосовують уже під час реального проведення тренувальних занять в якості тренера, крім того, одним із завдань під час практики є організація і проведення змагань з певного виду спорту, що дає можливість здобувачам вищої освіти набутти досвід не лише з організаційних питань, але й з психологічного супроводу своєї команди, їх підтримки й аналізу досягнутих результатів.

- СК 10 Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми;

У процесі теоретичного навчання здобувачі вищої освіти отримують повний і широкий обсяг усієї необхідної інформації з фахових дисциплін, які

завершуються практикою. Саме упродовж практики студенти повною мірою удосконалюють усі раніше набуті професійні якості та розвивають навички досконалої організації навчально-тренувального процесу у найрізноманітніших умовах та сферах життєдіяльності. Кожен вид спорту, який культивується у дитячо-юнацьких спортивних школах забезпечений програмовим матеріалом. Студенти-практиканти не лише повинні ознайомитися з програмою свого виду спорту, але й детально її вивчити, вміти виділити головне, порівняти дану програму з програмами з інших видів спорту. Використання новітніх методик у навчально-тренувальному процесі учнів повинно відбуватися під контролем тренера-викладача, студент-практикант готує відповідний матеріал й разом із досвідченим колегою впроваджує у процес тренування.

- СК 14 Здатність до безперервного професійного розвитку Виробнича практика в ДЮСШ це лише перший крок здобувача вищої освіти у напрямі тренерської діяльності. Меж самовдосконалення не має, тому навіть після завершення практики студенти повинні здійснювати пошук методів і засобів покращення свої професійних якостей(самовдосконалення та саморозвиток є одними із найголовніших критеріїв сучасної системи освіти, адже результат праці буде тоді помітним, коли у здобувачів вищої освіти виробиться здатність працювати над вдосконаленням своїх фахових здібностей самостійно. Під час проходження практики студенти більшу частину завдань виконують самостійно, працюючи над пошуком ефективного вирішення тих чи інших проблем у сфері діяльності, виконують індивідуальні завдання, пропонують свої ідеї та проєкти);

- СК 15 Здатність використовувати набуті теоретичні знання, практичні вміння та навички для проведення кондиційних тренувань з видів спорту (реалізація цієї компетентності передбачає формування у здобувачів вищої освіти вміння комплексно застосовувати знання з теорії та методики фізичного виховання, спортивної підготовки, анатомії, фізіології, біомеханіки та спортивної медицини у практичній діяльності тренера. У процесі виробничої практики студенти здійснюють планування, організацію та проведення кондиційних тренувальних занять, спрямованих на розвиток сили, витривалості, швидкості, спритності та гнучкості спортсменів. Важливим елементом є опанування методів контролю та оцінювання функціонального стану спортсменів, уміння коригувати тренувальні навантаження відповідно до індивідуальних особливостей і рівня підготовленості. Виконання завдань за цією компетентністю забезпечує набуття майбутніми фахівцями досвіду практичного застосування знань, підвищує їхню готовність до самостійної тренерської діяльності та сприяє формуванню професійної майстерності);

- СК 16 Здатність здійснювати спортивний відбір та орієнтацію дітей, підлітків та молоді для занять видами спорту (формування у здобувачів вищої освіти знань і вмінь з методики спортивного відбору та орієнтації,

враховуючи вікові, фізіологічні, психологічні та індивідуальні особливості дітей і молоді. У процесі виробничої практики студенти набувають досвіду проведення тестувань фізичної та функціональної підготовленості, аналізу морфофункціональних показників і визначення відповідності до вимог конкретного виду спорту. Важливим аспектом є розвиток уміння виявляти спортивні здібності, прогнозувати перспективність подальшої спеціалізації спортсменів, забезпечувати мотивацію дітей та підлітків до занять спортом. Виконання завдань за цією компетентністю дозволяє здобувачам освіти опанувати методи індивідуального підходу до спортсменів різних вікових категорій, що підвищує якість тренувального процесу та сприяє професійному становленню майбутніх тренерів);

- СК 17 Здатність використовувати традиційні, авторські форми та методи для організації і проведення спортивно-масових заходів з видів спорту (передбачається оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями та практичними навичками з підготовки, організації та проведення спортивно-масових заходів різного рівня та спрямованості. У процесі виробничої практики студенти набувають досвіду застосування традиційних методів організації змагань, фестивалів, турнірів, спортивних свят, а також розробки та впровадження власних (авторських) форм роботи, що сприяють популяризації спорту та фізичної культури серед різних соціальних і вікових груп населення. Важливим складником є формування вміння планувати програму заходів, здійснювати їх інформаційне та матеріально-технічне забезпечення, забезпечувати безпеку учасників, організовувати волонтерську діяльність, а також створювати атмосферу психологічної підтримки й мотивації. Виконання завдань за цією компетентністю сприяє розвитку творчого підходу до професійної діяльності, підвищує рівень організаторських здібностей майбутніх фахівців та формує готовність ефективно реалізовувати спортивно-масові ініціативи на практиці);

- СК 18 Здатність у процесі практичної підготовки вдосконалювати теоретичні знання, практичні вміння та навички для підвищення своєї професійної майстерності (реалізація цієї компетентності передбачає усвідомлене прагнення здобувачів вищої освіти до безперервного професійного розвитку, активного поєднання теоретичних знань із практичним досвідом у сфері фізичної культури і спорту. У процесі виробничої практики студенти вдосконалюють уміння аналізувати та критично оцінювати власну діяльність, застосовувати сучасні методи і технології тренувального процесу, враховувати новітні наукові досягнення та педагогічні підходи. Важливим елементом є формування здатності до самоосвіти, рефлексії та творчого використання набутих знань і вмінь у

практиці тренерської роботи. Виконання завдань за цією компетентністю забезпечує підвищення професійної майстерності майбутніх фахівців, сприяє розвитку їхньої автономності, відповідальності та конкурентоспроможності у сфері фізичної культури і спорту).

Крім сформованих загальних та спеціальних (фахових) компетентностей у процесі практичної підготовки у здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня формуються програмні результати навчання.

- ПРН 01 Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем: здобувачі вищої освіти під час навчання та виробничої практики вміють аналізувати актуальні суспільні явища, тенденції та проблеми у сфері фізичної культури і спорту, висловлюють власне аргументоване бачення можливих шляхів їх подолання, застосовують сучасні наукові підходи до вирішення практичних завдань та демонструють здатність формулювати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення галузі;

- ПРН 04 Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення: здобувачі вищої освіти у період проходження виробничої практики демонструють результати виконаної самостійної роботи, вміють аналізувати та критично оцінювати власні дії та прийняті рішення, удосконалюють практичні навички шляхом виявлення помилок і пошуку більш ефективних способів виконання завдань, що сприяє розвитку їхньої професійної компетентності та здатності до саморефлексії;

- ПРН 05 Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег: здобувачі вищої освіти під час навчання та виробничої практики активно опановують нові професійні знання, оцінюють та систематизують власний досвід, порівнюють його з досвідом колег, аналізують ефективність різних підходів та застосовують найкращі практики у своїй діяльності, що сприяє підвищенню професійної майстерності та розвитку навичок колективної роботи;

- ПРН 08 Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань: здобувачі вищої освіти під час виробничої практики застосовують набуті теоретичні знання та практичні навички для планування та проведення тренувальних занять, організовують та координують спортивні змагання, контролюють підготовку учасників і забезпечують ефективне проведення заходів, демонструючи вміння працювати з командою, аналізувати результати та коригувати процес підготовки спортсменів;

- ПРН 19 Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які

виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства: здобувачі вищої освіти під час навчання та виробничої практики демонструють здатність аналізувати проблемні ситуації у діяльності спортивних організацій, приймати обґрунтовані управлінські рішення, ефективно координувати роботу команди, проявляти ініціативу та лідерські якості, забезпечуючи досягнення поставлених цілей та розвиток організаційних процесів у сфері фізичної культури і спорту;

- ПРН 21 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати: здобувачі вищої освіти під час навчання та виробничої практики використовують отримані теоретичні знання для виконання практичних завдань, аналізують та систематизують результати своєї діяльності, роблять обґрунтовані висновки та представляють їх у зрозумілій та логічній формі, демонструючи уміння поєднувати теорію з практикою та критично оцінювати результати роботи;

- ПРН 22 Володіти необхідним арсеналом техніко-тактичних вмінь, рухових дій та навичок, належним рівнем розвитку фізичних якостей у професійній діяльності: здобувачі вищої освіти під час навчання та виробничої практики застосовують набуті техніко-тактичні вміння та рухові навички у тренувальному та змагальному процесі, підтримують і вдосконалюють рівень фізичних якостей, ефективно поєднують фізичну підготовку з професійною діяльністю, демонструючи готовність до самостійного виконання тренерських та спортивних завдань;

- ПРН 23 Здійснювати аналіз та оцінку здібностей, задатків особи до певного виду фізичної активності: здобувачі вищої освіти під час навчання та виробничої практики оцінюють фізичні, психофізіологічні та рухові здібності осіб, визначають їх відповідність до певного виду спорту або фізичної активності, аналізують результати тестувань та спостережень і на основі цього формують рекомендації щодо розвитку навичок та подальшого залучення до спортивної діяльності;

- ПРН 24 Використовувати під час практичної підготовки теоретичні знання, практичні вміння та навички для проведення тренувальних занять з обраного виду спорту із врахуванням рівня розвитку фізичної, технічної, тактичної, психологічної, змагальної та інтегральної підготовленості осіб, які займаються: здобувачі вищої освіти під час виробничої практики планують та проводять тренувальні заняття, застосовують наявні знання та навички, адаптуючи вправи та навантаження відповідно до індивідуальних особливостей спортсменів, контролюють рівень підготовленості, коригують тренувальний процес та оцінюють ефективність заходів, забезпечуючи комплексний розвиток фізичних та професійних якостей учасників.

ТЕРМІН ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ДЮСШ В ГРУПАХ БАЗОВОЇ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ

Для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітнього ступеня «бакалавр» денної форми навчання організовується і проводиться:

- виробнича практика в ДЮСШ в групах базової та спеціалізованої підготовки (4 курс, 8 семестр, 4 тижні, 6 кредитів, що складає 180 годин, диференційований залік, тривалість – 20-23 тижні).

Для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітнього ступеня «бакалавр» заочної форми навчання організовується і проводиться практика:

- виробнича практика в ДЮСШ в групах попередньої та спеціалізованої базової підготовки (4 курс, 8 семестр, 4 тижні, 6 кредитів, що складає 180 годин, диференційований залік, тривалість – 23-26 тижні).

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Відповідальність за організацію і проведення практик на факультеті фізичної культури покладається на керівництво університету, керівництво факультету фізичної культури, керівників практик від кафедр факультету фізичної культури та університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює перший проректор університету та керівник практики університету. Загальне керівництво практикою здійснює навчальний відділ університету. Безпосереднє організаційне та навчально-методичне керівництво практиками і виконання програм забезпечують кафедри факультету фізичної культури.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практик на факультеті фізичної культури є:

- організація роботи згідно змісту Положення про проведення практики студентів закладів вищої освіти України;
- розробка робочих програм практик здобувачів вищої освіти, підготовка яких здійснюється за різними спеціальностями (додатковими спеціалізаціями);
- визначення та моніторинг баз практики;
- розподіл студентів за базами практики;
- укладання договорів про проведення практики між університетом та базою практики згідно вимог;
- при потребі, складання кошторису-калькуляції щодо витрат на проведення практики студентів;
- призначення керівників практики від кафедр факультету фізичної культури;
- укладання угоди між університетом та базою практики;
- складання тематики індивідуальних завдань на практику;
- визначення, розробка та підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність студентів і керівників практики є Наскрізна програма практики.

На початку практики здобувачі вищої освіти проходять інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомлюються з правилами внутрішнього розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. При зарахуванні здобувачів вищої освіти на штатні посади на час проходження практики на них розповсюджуються законодавство про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства. На студентів, не зарахованих на штатні посади, також розповсюджуються правила внутрішнього розпорядку підприємства.

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України, який визначає засади і гарантії здійснення студентами права розпоряджатися своїми здібностями до

праці. КЗпП регулює трудові відносини всіх працівників з метою зростання якості роботи, продуктивності праці, підвищення ефективності виробництва, зміцненню трудової дисципліни і визначає високий рівень умов праці та всебічну охорону трудових прав студента-практиканта.

Наказом ректора університету про проведення практики здобувачів вищої освіти визначається: місце та терміни проведення практики; склад студентських груп; склад керівників практики від кафедр факультету, відповідальний керівник за організацію практики та оформлення підсумкового звіту за її результатами; посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням (перший проректор, керівник практики університету, декан факультету).

Навчальний відділ університету, завідувач практики університету проводить таку роботу щодо організації і проведення практик на факультеті фізичної культури:

- укладає договори з підприємствами (організаціями, установами) за вибором студентів;

- затверджує вид і терміни проведення практики, кількість студентів-практикантів, обов'язки ЗВО і бази практики щодо організації і проведення практики;

- готує проекти наказів і рішень з питань практики;

- уточнює з базами практики умови проведення практики;

- надає кафедрам факультету фізичної культури інформацію щодо наявності місць практики згідно з укладеними договорами;

- здійснює контроль за проведенням практики, аналізує та узагальнює її результати;

- здійснює через бухгалтерію університету розрахунок з базами практики за рахунками згідно з укладеними договорами;

- забезпечує кафедри необхідною документацією з питань практики;

- здійснює контроль за розробкою робочих програм практики;

- аналізує звіти кафедр за результатами практики та готує підсумкову довідку про її проведення.

Безпосереднє організаційне та навчально-методичне керівництво практикою студентів факультету фізичної культури забезпечують кафедри факультету, які здійснюють наступні заходи:

- розробляють робочі програми практик і при необхідності доопрацьовують їх, але не рідше, ніж один раз на чотири роки;

- визначають бази практик, узгоджують з ними кількість студентів, що приймаються на практику, готують відповідні матеріали, які подають до навчально-методичного відділу, керівнику практики університету для укладання договорів;

- складають графіки розподілу студентів за базами практики, які до початку практики подаються до навчально-методичного відділу, керівнику практики університету;

- призначають керівників практики та організовують їх для перевірки

готовності до прийому студентів та ознайомлення керівників баз з програмами практики;

- розробляють тематику індивідуальних завдань на період проведення практики;

- організовують проведення зборів студентів з питань практики за участю керівників практики;

- здійснюють керівництво і контроль за проведенням практики;

- повідомляють студентів про систему звітності з практики, яка затверджена кафедрою, наприклад: подання письмового звіту, виконання кваліфікаційної роботи, вигляду оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;

- обговорюють підсумки та аналізують виконання програм практики на засіданнях кафедр і ради факультету;

- подають до деканату, навчально-методичного відділу, керівнику практики університету звіти про проведення практики з пропозиціями щодо удосконалення її організації.

Відповідальним за організацію і проведення практики на факультеті фізичної культури є факультетський керівник практики, який:

- здійснює керівництво організаційним та навчально-методичним забезпеченням практики на факультеті;

- інформує студентів про місце, терміни проведення практики та форми звітування;

- здійснює контроль за організацією та проведенням практики кафедрами факультету, виконанням робочої програми практики, своєчасним складанням заліків і звітної документації за підсумками практики;

- заслуховує звіти кафедр про проведення практики на раді факультету.

- контролює готовність баз практики та проводить, при необхідності, до прибуття студентів-практикантів підготовчі заходи;

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, повідомлення, угоди, щоденники, програми, календарний план, індивідуальні завдання, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо), перелік яких встановлює заклад вищої освіти;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з робочою програмою;

- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;

- у складі комісії приймає заліки з практики;

- подає керівнику практики університету письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Викладач-керівник практики від кафедри факультету:

- розробляє тематику індивідуальних завдань, яка враховує передбачувані теми наукових робіт (проектів);
- узгоджує з керівником практики від бази практики індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;
- бере участь у розподілі студентів за місцями практики;
- відслідковує своєчасне прибуття студентів до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- надає методичну допомогу студентам під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів до випускної роботи;
- бере участь у захисті звітів студентів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики студентів разом із керівниками практики від кафедр університету;
- забезпечує здачу студентом звітних матеріалів практики на кафедру спорту і спортивних ігор.

Обов'язки керівників практики, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах угоди на проведення практики.

Керівник практики від бази практики:

- прийняти студентів університету на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність	Курс, група	Вид практики	Кількість студентів	Строки проведення	
					Початок	Закінчення

- призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою;
- створити необхідні умови для виконання студентами програми практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці;
- проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів та форм праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників;
- надати студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів;
- після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в якій відобразити рівень підготовленого ним звіту;

За наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики. При цьому не менше 50 % часу відводиться на загальнопрофесійну підготовку за програмою практики.

Студенти факультету фізичної культури при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики отримати від керівника практики факультету фізичної культури підписану ректором угоду, направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

- суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

Для студентів, які навчаються на заочній формі навчання, передбачається проведення практик, як і студентами денної форми, незалежно від їх можливої фахової професійної діяльності.

До керівництва практикою студентів факультету фізичної культури залучаються викладачі фахових кафедр факультету фізичної культури, які мають стаж роботи не менше 3 років у відповідних навчальних закладах (ДЮСШ тощо) або не менше 5 років у ЗВО III-IV рівнів акредитації.

Бази практик, в особі їх керівників, разом з керівництвом Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та факультету фізичної культури, несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів вищої освіти факультету фізичної культури.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Очікувані результати виробничої практики: здобувачі вищої освіти після проходження практики мають **знати:**

- основні положення сучасної теорії та методики підготовки спортивної діяльності та підготовки спортсменів;
- мету, завдання, принципи, засоби, методи навчання і тренування з обраного виду спорту;
- суть та зміст структури підготовки до змагань з урахуванням закономірностей періодизації спортивного тренування;
- методики набору і відбору перспективних спортсменів;
- організацію та проведення змагань з обраного виду спорту;
- матеріально-технічне забезпечення тренувального процесу та змагань.

По завершенні терміну проходження практики здобувачі вищої освіти повинні **вміти:**

- ефективно використовувати основні положення загальної теорії та методики підготовки спортсменів;
- здійснювати навчально-виховний процес в обраному виді спорту з урахуванням вимог сучасних науково-методичних концепцій програмування, контролю та управління процесом підготовки спортсменів високого класу;
- застосовувати основні положення теорії спорту для розв'язання завдань набору та відбору спортсменів;
- організовувати та проводити змагання з обраного виду спорту, виконувати функції судді та представника команди, дотримуватись правил техніки безпеки, страхування, експлуатації спортивного інвентарю та спортивних споруд.

Засоби діагностики результатів навчання: проведення навчально-тренувальних занять в ДЮСШ в групах базової та спеціалізованої підготовки, оформлення звітної документації.

Зміст програми практики

Розділ і зміст роботи	Документація для навчання і виконання
Ознайомлення з об'єктом практики	
Ознайомлення з діяльністю спортивної організації – об'єкта практики.	Положення про спортивну організацію. Статут організації.
Ознайомлення з організацією тренувального процесу, виховної роботи, структурою і змістом підготовки спортсменів.	Розклад тренувальних занять. Плани виховної роботи. Накази. Статистичні звіти.
Вивчення законодавчої і нормативної документації уряду та Державного захисту України з фізичної культури і спорту, що визначають напрями спортивної роботи.	Накази Президента. Постанови уряду. Накази і Постанови Держкомспорту України.
Знайомство з керівним складом спортивної організації, тренерським складом,	Штатний розклад.

спортсменами та рівнем їх спортивної підготовленості.	
Списки навчальних груп.	
Організація навчально-тренувального процесу	
Визначення контингенту учнів і навчальних груп для проведення практики.	Нормативні документи. Наповнення груп. Плани комплектування. Накази. Особисті справи учнів. Журнали обліку роботи тренерів.
Ознайомлення з розкладом проведення занять. Складання розкладу для закріпленої групи спортсменів.	Розклад занять.
Підготовка місць для проведення занять, спортивного інвентарю, приладів, обладнання.	Тарифи орендної плати. Інструкції по забезпеченню безпеки праці.
Визначення і розробка організаційних форм проведення занять та взаємодії з тренерами.	Функціональні обов'язки тренера, практиканта, керівника від кафедри університету.
Організаційна робота студента. Участь у конференціях закладу освіти з практики (організаційна, підсумкова). Розробка індивідуального плану студента-практиканта з практики. Участь у методичних заняттях. Складання звітної документації за підсумками практики.	Програма практики. Звітна документація студента. Програми для СДЮШОР, ДЮСШ, ШВСМ. Плани навчально-тренувального процесу. Індивідуальний план та вся документація практиканта. Документація за всіма розділами програми практики.
Навчально-спортивна робота	
Визначення мети, завдань навчання, тренувального процесу і виховної роботи зі спортсменами.	Програма з видів спорту для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ.
Складання планів тренувального процесу на мікро-, мезо- та макроцикл, конспектів тренувальних занять.	Програми з видів спорту. Плани тренувань спортсменів.
Проведення тренувальних занять.	Конспекти занять.
Визначення тренувальних завдань, управління діяльністю, оперативний контроль за станом, облік завантаження спортсменів у процесі занять, підведення підсумків тренувального процесу.	Плани тренувального процесу. Індивідуальні щоденники спортсменів. Журнал обліку роботи.
Облік виконаного тренувального обсягу та ефективності навчально-тренувального процесу.	Журнал обліку роботи. Аналіз контрольних нормативів. Протоколи участі у змаганнях. Індивідуальні щоденники спортсменів.
Виховна робота	
Визначення мети, завдань, форм і методів виховної роботи відповідно до контингенту групи спортсменів.	Плани виховної роботи.
Проведення бесід, диспутів, обговорення спортивних статей і книг, зустрічей з видатними спортсменами, ветеранами спорту і праці, організація культурного дозвілля.	Посібники з виховної роботи. Конспекти бесід, плани виступів, тексти доповідей.
Проведення занять. Представництво на змаганнях	
Складання регламентуючої документації для підготовки і проведення спортивних змагань, підготовки суддівських кадрів, присвоєння спортивних розрядів.	Календар спортивно-масових заходів. Положення про змагання. Положення про суддівські колегії.
Участь в організації і проведенні спортивних змагань. Участь у роботі суддівської колегії в якості представника команди. Подача заявок, перезаявок, подача протесту. Підготовка звіту про проведення змагань та участі у змаганнях.	Правила змагань з виду спорту. Регламент проведення змагань. Суддівська документація (заявка, перезаявка, протоколи змагань, звіт суддівської колегії та ін.).

Розділ і зміст роботи.	Документація для вивчення і виконання.
Участь у проведенні спортивних змагань в якості члена суддівської колегії. Виконання функцій головного судді, керівника суддівської служби, судді, головного секретаря, секретаря.	Правила змагань з виду спорту. Регламент проведення змагання. Протокол жеребкування. Протоколи змагань. Звіт суддівської колегії.
Адміністративно-господарська та фінансова діяльність	
Вивчення фінансових документів ДЮСШ.	Бюджет організації, кошториси на проведення спортивних заходів. Документи фінансової діяльності.
Оформлення документації на проведення навчально- тренувальних зборів, спортивних змагань, відряджень, інших спортивно- масових заходів.	Накази, кошториси, бланки, форми кошторисів, відряджень.
Складання фінансових документів (звітів) про проведення спортивних заходів, відряджень.	Бланки (форми) кошторисів, відряджень. Документи обліку роботи з проведення спортивних заходів.
Участь у придбанні спортивної форми, інвентарю, обладнання, його списання.	Рахунки на придбання, довіреності, накладні, акти про списання.
Методична і науково-дослідна робота	
Вивчення методичних документів роботи тренера.	Програма виробничої практики. Навчальні програми з видів спорту.
Вивчення методичних посібників з питань організації, проведення та управління навчально-тренувальним процесом і тренерською діяльністю.	
Проведення індивідуальних та участь у групових дослідженнях за програмою практики	
Узагальнення та аналіз даних тестування в процесі тренувальних занять, участі у змаганнях спортсменів різних навчальних груп	Протоколи тестування, протоколи змагань.
Протоколи змагань	
Участь у роботі тренерської ради, педагогічної ради, федерації з виду спорту.	Протоколи засідань, плани роботи рад, федерацій.
Читання лекцій на спортивну тематику, виконання різноманітних завдань керівництва ДЮСШ, співпраця зі спортивними організаціями.	Плани лекцій, тези.
Випуск фотомонтажів, листівок, стендів та інших агітаційних матеріалів.	Матеріали про хід практики.
Ознайомлення з документацією об'єкта практики з підготовки громадських інструкторів та суддів з виду спорту.	Програма, плани семінарів, протоколи складання заліків, накази про присвоєння звань.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Проведення бесід, диспутів, обговорення спортивних статей і книг.
2. Зустрічі з видатними спортсменами, ветеранами спорту.
3. Підготовка планів диспутів і організація культурного дозвілля.
4. Аналіз науково-методичних джерел з питань організації, змісту та управління навчально-тренувальним процесом і тренерською діяльністю.
5. Групове дослідження з виду спорту, з якого спеціалізуються студенти, на прикладі проходження практики в конкретній групі підготовки.
6. Формування індивідуальних і групових планів та моделей змагальної діяльності або окремих її елементів.
7. Випуск фотомонтажів, листівок, стендів, інших агітаційних буклетів на об'єкті практики.
8. Теоретичне дослідження проблем у сфері діяльності та шляхи їх вирішення (на прикладі ДЮСШ, в якому проходила практика).
9. Схематичний аналіз новітніх підходів до організації тренувального процесу (презентація).

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Здобувачі вищої освіти повинні підготувати:

- щоденник про проходження практики;
- звіт про проходження практики;
- документацію про організацію та проведення змагань;
- 20 планів-конспектів навчально-тренувальних занять;
- 2 сценарії проведення спортивно-масових заходів;
- індивідуальний план роботи на період проходження практики;
- річний план тренувального процесу для групи, закріпленої за студентом-практикантом (макроцикл);
 - план тренувального процесу на період проходження практики (мезоцикл);
 - журнал обліку роботи навчально-тренувальної групи;
 - індивідуальне завдання;
 - контрольні нормативи з ЗФП та СФП, що дають право переведу до наступної навчальної групи за рівнем підготовленості.

Вимоги до звіту

Під час проходження практики студент 4 курсу складає звіт, який здається на перевірку керівнику практики за 1-2 дні до її закінчення. Звіт повинен бути виконаний на листах формату А4, мати титульний аркуш із зазначенням назви університету, кафедри чи бази практики, назви практики, групи, прізвища, ім'я, по батькові студента.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти всіх розділів програми практики та індивідуального завдання, розділи з охорони праці та безпеки життєдіяльності, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо.

Звіт повинен відобразити повну характеристику роботи практиканта. За змістом і структурою звіт повинен відповідати програмі практики. Звіт виконується державною мовою комп'ютерним набором на стандартних аркушах паперу, шрифтом гарнітурою Times New Roman через 1,5 міжрядкових інтервали 14 шрифтом; межі оформлення тексту: зліва, зверху, знизу – не менше 20 мм, справа – не менше 10 мм; розподіл тексту на розділи, підрозділи та пункти повинен відповідати структурі програми практики, наповненість сторінки має становити 75% від її загального обсягу. Назви розділів для зручності читання потрібно виділяти напівжирним шрифтом. Складений здобувачем вищої освіти звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Аркуші звіту повинні бути зчеплені.

Звіт підписує здобувач вищої освіти, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики, члени комісії із захисту звітів про проходження практики.

Звіт практики здобувачі вищої освіти захищають перед комісією, призначеною завідувачем кафедри, факультетським керівником практики.

Вимоги до щоденника

Щоденник ведеться студентом протягом практики та є основним документом, який підтверджує та фіксує усі види робіт практиканта.

Керівник практики зобов'язаний систематично перевіряти правильність ведення щоденника.

На 1 сторінці щоденника вказується назва практики (наприклад, Виробнича практика в ДЮСШ в групах базової та спеціалізованої підготовки), ПІБ студента в родовому відмінку, факультет фізичної культури, кафедра (спорту і спортивних ігор, теорії і методики фізичного виховання, легкої атлетики з методикою викладання), ступінь вищої освіти (бакалавр), освітньо-професійна програма (Тренер з видів спорту), спеціальність (017 Фізична культура і спорт), курс (4), група, рік навчання.

На 2 сторінці щоденника вказується ПІБ студента у називному відмінку, назва бази практики в графі ПРИБУВ/ВИБУВ (Кам'янець-Подільська ДЮСШ № 1), терміни проходження практики, підписи керівника та печатки, що ставляться на базі практики.

На 3-4 сторінках щоденника формується план щоденної роботи практиканта та ставляться відмітки про виконання. Підтверджується це все підписами керівників практики від університету і від бази практики, за якими закріплений студент.

На 5-8 сторінках ведуться робочі записи здобувача вищої освіти, де він детально описує види роботи, що заплановані програмою практики, наприклад, це теоретична підготовка, поточна робота та ін.

На 9-10 сторінках керівник від бази практики пише відгук про роботу студента, ставить рекомендовану оцінку, підпис, дату. Це все затверджується печаткою директора бази практики.

На 11 сторінці щоденника керівник практики ставить підсумкову оцінку.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми та методи оцінювання

Поточне та контрольне оцінювання практичної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт СВО «магістр» здійснюється із використанням таких форм та методів:

- характеристика керівника практики від бази практики (у щоденнику практики);
- оцінка звіту керівником від кафедр: спорту і спортивних ігор, теорії і методики фізичного виховання, легкої атлетики з методикою викладання (паперовий варіант звіту здається на перевірку керівнику під час очного/дистанційного навчання та електронний варіант звіту завантажується у систему MOODLE);
- оцінювання керівником практики від бази практики проведення здобувачем навчально-тренувальних занять в групах початкової підготовки (зазначення оцінки в характеристиці або відгуку у щоденнику практики);
- оцінка звітної документації практикантів, яка входить в обов'язковий перелік, передбачений робочою програмою (уся звітна документація формується в окрему папку та здається на перевірку керівнику (очне навчання) або ж завантажується у систему MOODLE для перевірки керівником під час дистанційного навчання);
- оцінка виконання індивідуального завдання із запропонованого переліку (здається безпосередньо керівнику практики від кафедри або ж завантажується у систему MOODLE під час дистанційного навчання; результати індивідуального завдання здобувач має продемонструвати у вигляді презентації під час звітної конференції);
- аналіз контрольних заходів (індивідуальне обговорення керівника зі здобувачем методики проведення тренувального заняття із виду спорту, на яке був запрошений керівник практики від університету);
- оцінка захисту результатів практики та аналіз рекомендацій здобувачів вищої освіти стосовно покращення якості практичної підготовки (обґрунтована доповідь здобувача вищої освіти);
- диференційований залік.

Критерії оцінювання

Практична діяльність здобувачів вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт під час проходження виробничої практики в ДЮСШ в групах базової та спеціалізованої підготовки оцінюється наступним чином:

ЗМ 1. Організаційно-теоретична підготовка – 40 балів.

Поточна робота – 24 бали.

1. Характеристика об'єкта практики і напрямки діяльності тренера.
2. Представницька і суддівська діяльність.
3. Адміністративно-господарська діяльність тренера.

4. Методична і науково-дослідницька діяльність тренера.
5. Участь в настановній конференції університету та методичних заняттях практикантів.
6. Планування і підготовка звітної документації.
7. Захист практики.
8. Участь у підсумковій конференції.

Контроль – 16 балів (на факультеті фізичної культури із врахування кафедри, за якою прикріплений студент).

Наявність та якість підготовки документів за вказаними видами робіт, ведення щоденника практиканта та підготовка звітної документації.

ЗМ 2. Практична підготовка – 60 балів.

Поточна робота – 36 балів.

1. Ознайомлення з видами діяльності тренера на об'єкті практики.
2. Організація навчально-тренувального процесу і практичне проведення занять.
3. Виховна робота.
4. Проведення змагань.
5. Суддівство змагань.
6. Представництво на змаганнях
7. Методична і науково-дослідна робота.
8. Участь в роботі семінарів з підготовки суддів з виду спорту.

Контроль – 24 бали.

Проведення контрольного тренувального заняття – 12 балів.

Суддівство змагань – 6 балів.

Виховний захід – 6 балів.

Оцінки студентам виставляє комісія за підсумками практики. Диференційована оцінка з практики відповідає загальноприйнятим у вищій школі критеріям.

Результати рейтингової оцінки практики студента

Види робіт	Загальна кількість балів	Поточна робота			Контрольна робота		Загальна сума балів, отриманих студентом за види робіт	За шкалою (ESTS)
		Бали за поточну роботу	Середня 12-бальна оцінка за	Всього балів за поточну	Контроль ні форми	Всього балів за контрольний захід		
ЗМ 1 Організаційно-теоретична підготовка	40 балів	24 балів			16 балів			
ЗМ 2 Практична підготовка	60 балів	36 балів			24 бали			
Разом	100 балів							

**Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами
і критерії оцінювання**

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання теоретичної підготовки	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Диференційований залік
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує свої відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно
82-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
75-81	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовує її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження своїх думок		
67-74	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно
60-66	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	задовільно, з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів		

ПОРЯДОК ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, підписаного й оціненого безпосередньо керівником від бази практики та студентом. Письмовий звіт, разом з іншими документами практики, перелік яких встановлюється факультетом фізичної культури та університетом, подається методисту практики факультету фізичної культури, який організовує їх перевірку керівниками практики від кафедр факультету фізичної культури та кафедр університету. Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Оформлюється звіт за вимогами, що визначені у робочій програмі практики.

Для захисту здобувачем вищої освіти звіту про результати практики, на факультеті фізичної культури розпорядженням декана створюються комісії, до складу якої входять керівники практики від факультету.

Комісія проводить попередній захист результатів практики студентів факультету фізичної культури на базах практики протягом останніх 3-х днів її проходження, а в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка на факультеті фізичної культури проводиться захист протягом десяти днів після закінчення практики при умові проведення такого виду роботи на базі практики або під час проведення сесії на заочній формі навчання.

Результати захисту практики вносяться в заліково-екзаменаційну відомість та індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти за підписом голови комісії.

Студент факультету фізичної культури, що не виконав робочу програму практики без поважних причин або отримав незадовільну оцінку на підсумковому заліку, відраховується з університету. Якщо програма практики не виконана студентом з поважних причин, йому може надаватися можливість пройти практику з дозволу керівництва факультету у вільний від навчання час.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на засіданні вченої ради факультету фізичної культури не менше одного разу протягом навчального року.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бабюк С. М. Гімнастичне багатоборство. Навч.-метод. відеопосібник. Кам'янець-Подільський, 2011.
2. Гурман Л. Д., Ковальчук М. М., Гоншовський В. М. Організація і проведення змагань з легкої атлетики в загальноосвітній школі: методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2007. 39 с.
3. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту) : навч. посіб. Вінниця: КНТ, 2016. 615 с.
4. Прозар М. В., Зубаль М. В., Райтаровська І. В., Мазур В. Й. Практична підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт ступенів вищої освіти «бакалавр» та «магістр». [для факульт. фіз. культури закладів вищої освіти]. Кам'янець-Подільський: ПП Віт'АДрук, 2021. 168 с.
5. Прозар М. В., Авінов В. Л., Петров А. О., Стасюк В. А., Балан С. М. Теорія і методика спортивних ігор : навчальний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2020. 320 с. (<https://tinyurl.com/bddyc2zw>).

Допоміжна

1. Авраменко В. Г. та інші. Футбол. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності. Київ : ЗАТ «Броварська друкарня», 2003. 101 с. URI: <https://tinyurl.com/2s4j3tmm> (дата звернення: 18.07.2025).
2. Бобровик В. І., Совенко С. П., Колот А. В. Легка атлетика: Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю Київ : Логос, 2019. 192 с. URI: <https://tinyurl.com/2p863eby> (дата звернення: 07.08.2025).
3. Воронова В. І., та інші. Футзал. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Київ : 2015. 110 с. URI: <https://tinyurl.com/5d8kuu4p> (дата звернення: 19.07.2025).

4. Гурман Л. Д., Ліщук В. В. Легка атлетика: Методика викладання: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно видавничий відділ, 2006. 148 с.

5. Капко І. О., Базаєв С. Г., Олешко В. Г. Пауерліфтинг навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Київ. 2013. 97 с. URI: <https://tinyurl.com/yzyxsr9c> (дата звернення: 09.08.2025).

6. Козак Є. П., Плахтій П. Д. Порівняльна характеристика змін спеціальної працездатності волейболістів після тренувальних мікроциклів з різною спрямованістю. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 21. 368 с. URI: <https://tinyurl.com/4p9pyks2> (дата звернення: 20.06.2025).

7. Костюкевич В. М. Організація і проведення змагань із спортивних ігор: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фізичного виховання. Вінниця: Планер, 2005. 216 с.

8. Костюкевич В., Стасюк І., Стасюк В., Конова М., Гудима С. Побудова тренувального процесу студентської футбольної команди у передзмагальному мезоциклі річного макроциклу. Фізична культура, спорт та здоров'я нації : збірник наукових праць. Вип. 9 (28). Вінниця : ТОВ «Твори», 2020. С. 210-223. URI: <https://tinyurl.com/6jrc6rpn> (дата звернення: 21.07.2025).

9. Костюкевич В. М. Теоретико-методичні аспекти тренування спортсменів високої кваліфікації: навч. посіб. Вінниця : Планер, 2007. 272 с.

10. Коцєєв О. С. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю. Київ. 2009. 87 с. URI: <https://tinyurl.com/4ejhbubn> (дата звернення: 09.08.2025).

11. Марченко Ю. П., Єритик А. А., Терещенко І. А., Шегімага В. Ф. Спортивна гімнастика. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності. Київ. 2003. 141 с. URI: <https://tinyurl.com/rd27kbth> (дата звернення: 31.07.2025).

12. Олешко В. Г., Лобко Б. М., Ткаченко К. В. Важка атлетика. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та

спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю. Київ. 2018. 91 с. URI: <https://tinyurl.com/2p9hyb7t> (дата звернення: 09.08.2025).

13. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://tinyurl.com/s42bxyt3>).

14. Поплавський Л. Ю., Маслов О. В., Безмилов М. В., Мітова О. О., Мурзін Є. В., Четвертак О. А. Баскетбол. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю. Київ. 165 с. URI: <https://tinyurl.com/yys7bf3y> (дата звернення: 22.07.2025).

15. Прозар М. В., Алексеев О. О. Вияв рівня загальної та спеціальної фізичної підготовки юних волейболісток 9-14 років. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. [редкол.: І.І.Стасюк (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. Випуск 11. С. 303-310. URI: <https://tinyurl.com/3avw6rev> (дата звернення: 10.07.2025).

16. Прозар М., Костантинова Ж., Якушева Ю., Комарова Т., Кужель М., Хомовський О., Цимбалістий В., Балан С. Фізична підготовленість кваліфікованих волейболісток в підготовчому періоді загальнопідготовчого етапу. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини / [редкол. : Єдинак Г. А. (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський : Видавець Панькова А. С., 2021. Випуск 23. С. 39-45. URI: <https://tinyurl.com/5bcv82mj> (дата звернення: 25.07.2025).

17. Прозар М. В. Специфічні особливості змагальної діяльності баскетболістів. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету : зб. за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів : вип. 17, у 3-х т. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. Т. 2. С. 126-128. URI: <https://tinyurl.com/3wbpkjrj3> (дата звернення: 28.07.2025).

18. Стасюк В. А. Порівняльний аналіз показників підготовленості та змагальної діяльності кваліфікованих футболістів на різних етапах підготовки. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. 2018. Випуск. 11. С. 331-339. URI: <https://tinyurl.com/mcnv9k9w> (дата звернення: 09.08.2025).

19. Туровський В. В., Носко М. О., Осадчий О. В., Гаркуша, С. В., Жула Л. В. Волейбол. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої

спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю. Київ. 2009. 140 с. URI: <https://tinyurl.com/4ferss7j> (дата звернення: 28.08. 2025).

ДОДАТКИ**(Звіт)**

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

ЗВІТ

про проходження «Виробничої практики в ДЮСШ в
групах базової та спеціалізованої підготовки»
на базі Кам'янець-Подільської ДЮСШ № 2
здобувача вищої освіти 4 курсу FKS1-B22 групи
факультету фізичної культури
денної форми навчання

Стрільчука Павла Володимировича

1. Ознайомлення з об'єктом практики
 2. Організація навчально-тренувального процесу
 3. Навчально-спортивна робота
 4. Виховна робота
 5. Проведення занять. Представництво на змаганнях
 6. Адміністративно-господарська та фінансова діяльність
 7. Методична і науково-дослідна робота
 8. Охорона праці та безпека життєдіяльності
 9. Висновки і пропозиції
- Список використаної літератури

Здобувач вищої освіти	_____	Павло СТРІЛЬЧУК
	<i>підпис</i>	
Керівник від бази практики	_____	ім'я ПРІЗВИЩЕ
	<i>підпис</i>	
Члени комісії:	_____	ім'я ПРІЗВИЩЕ
	<i>підпис</i>	
	_____	ім'я ПРІЗВИЩЕ
	<i>підпис</i>	
	_____	ім'я ПРІЗВИЩЕ
	<i>підпис</i>	